BESLUT

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 2 maj 2013

om statligt stöd SA.33618 (12/C) som Sverige planerar att genomföra till förmån för Uppsala Arena

[delgivet med nr C(2013) 2362]

(Endast den engelska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

(2013/452/EU)

EUROPEISKA KOMMISSIONEN HAR BESLUTAT FÖLJANDE

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 108.2 första stycket,

med beaktande av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, särskilt artikel 62.1 a,

efter att ha gett berörda parter tillfälle att yttra sig [1], och med beaktande av deras synpunkter, och

av följande skäl:

1. FÖRFARANDE

(1) Den 7 december 2011 anmälde Sverige efter en föranmälningsfas en åtgärd till kommissionen om en ny arena i Uppsala. Den 17 januari 2012 översände kommissionen en begäran om upplysningar. Sverige inkom med sin handlingsplan den 16 februari 2012.

(2) Genom en skrivelse av den 22 mars 2012 underrättade kommissionen Sverige om sitt beslut att inleda det förfarande som anges i artikel 108.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt avseende detta stöd.

(3) Kommissionens beslut om att inleda förfarandet har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning* [2]. Kommissionen har uppmanat berörda parter att inkomma med synpunkter.

(4) Kommissionen har mottagit synpunkter från en berörd part. Synpunkterna översändes till Sverige som gavs tillfälle att bemöta dem. Sverige yttrade sig genom en skrivelse av den 3 augusti 2012.

(5) Sverige inkom även med ytterligare förtydliganden i oktober och november 2012.

(6) Sverige har gjort ett språkligt undantag och godtar att beslut kommer att fattas på engelska som det giltiga språket.

2. BESKRIVNING AV ÅTGÄRDEN

(7) De parter som är delaktiga i projektet Uppsala Arena är Uppsala kommun [3] (medan kallad *kommunen*) och tre företag som har eller kommer att ha privat äganderätt när de bildats, nämligen Uppsala Arena AB, Uppsala Arena fastighet AB (nedan kallat *fastighetsbolaget*) och Uppsala Arena Event AB (nedan kallat *evenemangsbolaget*).

(8) Uppsala Arena AB kommer att förvalta och samordna arenan tills fastighetsbolaget och evenemangsbolaget har bildats. Uppsala Arena AB är det enda företag som ännu finns. Det ägs av de privata företagen SH bygg (45 %), Aros Holding (45 %) och idrottsklubben Almtuna IS (10 %).

(9) Fastighetsbolaget kommer att uppföra och äga arenan. Aktieägarna i fastighetsbolaget kommer uteslutande att vara privata investerare. Kommunen kommer att fastställa krav för att se till att valet av fastighetsbolag hanteras objektivt och så öppet som möjligt. Uppsala Arena AB kommer att förse kommunen med förslag om möjliga och godtagbara investerare, och kommunen kommer att ansvara för att godkänna och avgöra vilken investerare som väljs ut för att bilda ett fastighetsbolag i enlighet med de angivna urvalskriterierna [4]. Arenaprojektet kommer att ha en webbportal som ett sätt att informera och

[1] EUT C 152, 30.5.2012, s. 18.
[2] Se fotnot 1.

[3] Uppsala är Sveriges fjärde största stad (belägen omkring 7 mil norr om Stockholm).
[4] Urvalskriterierna för fastighetsbolaget förtecknas i tillägget till den avsiktsförklaring som Sverige överlämnade den 29 juni 2012. Bland annat bör kandidaterna kunna styrka följande: erfarenhet av och kunskaper om uppförande och drift av en större anläggning för kommersiella ändamål, fackkunskap på hög nivå, finansiell stabilitet och styrka, ett åtagande om att öppna arenan för allmänheten och arbeta aktivt mot diskriminering.

kommunicera med berörda parter. Via denna portal kommer berörda parter att få möjlighet att uttrycka sitt intresse för att investera i fastighetsbolaget ([5]). Kommunen kommer dock inte att äga någon del av arenan eller ha något inflytande över den verksamhet som bedrivs av fastighetsbolaget, men kommer tack vare sitt investeringsbidrag att få förköpsrätt på fastighetsbolaget.

(10) Evenemangsbolaget kommer att vara ett privat företag med ansvar för driften av arenan. Ägaren eller ägarna får inte vara desamma som äger fastighetsbolaget. Evenemangsbolaget kommer att väljas ut av fastighetsbolaget i enlighet med de krav som fastställts av kommunen, för att säkerställa att valet av evenemangsbolaget är öppet för insyn och objektivt samt förenligt med de angivna urvalskriterierna ([6]).

(11) För att kunna möta nuvarande och framtida efterfrågan av anläggningar för idrotts- och kulturevenemang, kräver kommunen på grundval av genomförda studier ([7]) att en flerfunktionsanläggning av arenans storlek byggs.

(12) Uppsala Arena kommer att utformas för flera flera typer av idrott (ishockey, basketboll, innebandy, handboll och ridsporter), flera typer av nöjesarrangemang (konserter, familjeföreställningar, tv-produktioner och galaevenemang) samt olika typer av sammankomster (konferenser, bolagsmöten, mässor och företagsevenemang). Den största arenalokalen kommer att kunna ta emot 8 500 åskådare i samband med idrottsevenemang och 10 000 besökare i samband med andra evenemang ([8]). Arenan kommer också att innehålla ett gym och restauranger.

([5]) Analogt med kommissionens tolkningsmeddelande av den 23 juni 2006 om gemenskapsrättens tillämplighet på upphandlingskontrakt som inte, eller endast delvis, omfattas av direktiven om offentlig upphandling (EUT C 179, 1.8.2006, s. 2).

([6]) Urvalskriterierna för evenemangsbolaget förtecknas i tillägget till den avsiktsförklaring som Sverige lämnade in den 29 juni 2012. Bland annat bör kandidaterna kunna styrka följande: erfarenhet av och kunskaper om de relevanta marknaderna, fackkunskap på hög nivå, och – med avseende på evenemangs-, idrotts- och kulturlivet i Uppsala – en trovärdig affärsplan för driften av arenan, inklusive ett åtagande om att hålla arenan öppen för och att arbeta mot diskriminering. Dessutom krävs finansiell stabilitet och styrka samt att en en rättvis och kommersiellt gångbar blandning av fasta och resultatinriktade kompensationsnivåer godtas.

([7]) Flera undersökningar har lagts fram, bl.a. en undersökning om behoven av anläggningar för organiserade idrottsföreningar i Uppsala, som visar att behovet av idrottsanläggningar i Uppsala för närvarande endast täcks till omkring 70 % och att kapacitetsbristen alltså motsvarar omkring 30 %. En enkät bland invånarna i Uppsala visar att 37 % av de tillfrågade anser att kommunen bör investera i idrottshallar, arenor och stadionanläggningar som de näst mest nödvändiga investeringarna efter cykel- och gångbanor, och att investeringar i idrottsevenemang är något som 16 % ställer sig positiva till.

([8]) Den större av arenans båda flyglar kommer att kunna ta emot 2 000 besökare i samband med idrottsevenemang och 3 500 besökare i samband med kongresser och konserter. Det mindre av de båda flyglarna kommer att kunna ta emot omkring 1 000 besökare i samband med alla sorters evenemang, och arenans konferenslokal kommer att kunna ta emot 10–400 besökare.

(13) För närvarande finns det sex arenor och konserthus i Uppsala, varav fyra ägs av kommunen och två är privatägda. Dessutom finns det andra stora arenor inom 1–2 timmar resa från Uppsala, bland annat i Stockholm. Sverige hävdar dock att den nuvarande kapaciteten inte räcker till för att tillgodose behovet av arenautrymme, varför större idrotts- och kulturevenemang inte kan anordnas, och att alternativa utbyggnadsmöjligheter skulle bli mer kostsamma för kommunen ([9]).

(14) Kommunen skulle föredra att den nya kapaciteten kunde skapas utan offentliga satsningar genom privata investeringar, men det är inte möjligt.

2.1. **Finansiering av uppförandet av arenan**

(15) Kommunen kommer att bli ekonomiskt involverad på två sätt: för det första genom ett direkt investeringsbidrag till uppförandet av arenan, för det andra genom utarrenderingen till fastighetsbolaget av den mark där arenan kommer att uppföras.

(16) Vad gäller investeringsbidraget, uppskattas kostnaden för arenaprojekt till 650 miljoner kronor (72 miljoner euro). Kommunen avser att bidra med ett investeringsbidrag på 150 miljoner kronor (16,5 miljoner euro) och resten kommer att finansieras främst genom en blandning av privat kapital och lån enligt följande: de privata ägarna till Uppsala Arena fastighet AB bidrar med 75–100 miljoner kronor (8–11 miljoner euro) och fastighetsbolaget tar i sin tur upp lån på 400–425 miljoner kronor (44–47 miljoner euro), för vilka kommunen inte kommer att ställa några garantier.

(17) Tack vare sitt investeringsbidrag får kommunen förköpsrätt på Uppsala Arena fastighet AB. Förköpsrätten, som är överförbar, kan utnyttjas från och med år 6 till och med år 25 från och med dagen för ikraftträdandet. För att kunna utnyttja förköpsrätten måste rättighetsinnehavaren erlägga en avgift i enlighet med kriterierna i avtalet om förköpsrätt. Enligt ett möjligt scenario för år 10 skulle avgiften uppgå till 47,3 miljoner kronor (5 miljoner euro). Nettonuvärdet av förköpsrätten uppgår till 128 miljoner kronor (15 miljoner euro) enligt en försiktig beräkning som gjorts av Sverige (vilket innebär att nettovärdet av det kommunala bidraget uppgår till 22 miljoner kronor [2,6 miljoner euro]) ([10]). Enligt Sverige har kommunen inget intresse av att bli ägare till arenan och förköpsrättens värde för kommunen ligger snarare i möjligheten att sälja den vidare i framtiden, för att därigenom återvinna finansieringen av arenan.

([9]) Att exempelvis enbart behålla nuvarande Gränby ishallar utan utnyggnad är inte ett realistiskt alternativ, eftersom det inte skulle tillgodose behovet av ny kapacitet och en utbyggnad av Gränby ishallar skulle medföra högre kostnader för kommunen.

([10]) Förköpsrätten har utformats i samråd med den finansiella rådgivaren Copenhagen Economics. I ett grundscenario värderas förköpsrätten till 174 miljoner kronor (19,6 miljoner euro), vilket är 24 miljoner kronor mer än bidraget.

(18) När det gäller arrendet, är det så att arenan kommer att byggas på kommunal mark som kommunen utarrenderar till fastighetsbolaget under minst 50 år ([11]). Arrendet kommer att vara omkring 50 000 kronor om året (5 500 euro). Hyran anses vara satt på marknadsmässiga villkor.

2.2. **Drift och användning av arenan**

(19) När byggarbetena avslutats kommer arenan att drivas av evenemangsbolaget, som hyr arenan av fastighetsbolaget och i sin tur hyr ut den till användarna.

(20) Ett av villkoren för att bidra till finansieringen av arenan är att kommunen har uppställt urvalskriterier för evenemangsbolaget. Enligt arrendeavtalet mellan fastighetsbolaget och evenemangsbolaget ansvarar det senare för att arenan hålls tillgänglig för allmänheten på marknadsmässiga villkor och utan diskriminering.

(21) Som Sverige klargjort under förfarandet kommer tre huvudkategorier av evenemang att förekomma i arenan: kommersiella evenemang, sponsrade evenemang och evenemang som anordnas av kommunen eller andra under den tid som arenan arrenderas av kommunen. Omkring 90 % av dessa evenemang kommer att vara öppna för allmänheten, om än på varierande avgiftsnivåer, och inte mindre än 95 % av kommunens hyrda tid kommer att användas till skol- och elevidrott, ideella föreningar och fritidsidrott för allmänheten, vilket motsvarar omkring 60 timmar per vecka. Arenan beskrivs som multifunktionell och öppen för alla, utan någon huvudanvändare ([12]).

(22) För att kunna avsätta arenatid för skolor, idrottsföreningar och allmänheten samt för kommunens egna evenemang kommer kommunen att ingå ett hyresavtal med evenemangsbolaget ([13]). Kommunen kommer hyra 20 % av arenans totala kapacitet. Arrendeavtalet löper i 25 år med en hyra på 15 miljoner kronor (1,7 miljoner euro) om året ([14]). Förutom den hyra som betalas av kommunen förväntas arenan också få andra hyresintäkter motsvarande […] kronor (*).

([11]) Kommunen har inte rätt att säga upp tomträttsavtalet förrän 50 år förflutit sedan den dag då arrendet inleddes och därefter vid utgången av på varandra följande tjugoårsperioder.

([12]) Även om arenan kommer att bli hemarena för lokala hockey- och basketlag framgår det av förklaringarna att ingen av dessa föreningar kommer att styra användningen av arenan.

([13]) Utöver arrendeavtalet mellan evenemangsbolaget och kommunen, kommer den senare också att ingå ett avtal med fastighetsbolaget för att bl.a. säkra kommunens och allmänhetens tillgång till arenan i fall evenemangsbolaget skulle gå i konkurs eller mista sitt hyresavtal med fastighetsbolaget. Fastighetsbolagets hyresavtal ska under sådana omständigheter fortsätta att löpa enligt samma villkor.

([14]) Hyran kommer varje år att ses över på grundval av konsumentprisindex. Kommunen kommer också att sluta ett separat avtal med fastighetsbolaget för att säkerställa att det upprätthåller tillgången till arenan på samma villkor i fall evenemangsbolaget upphöra med sin verksamhet.

(*) […]: uppgifterna inom parentes omfattas av tystnadsplikt

2.3. **Skäl till att inleda förfarandet**

(23) I beslutet om att inleda det formella granskningsförfarandet konstaterade kommissionen att en selektiv ekonomisk fördel inte kan uteslutas på någon nivå, som exempelvis uppförande, drift och användning, och följaktligen skulle projektet omfatta statligt stöd. Dessutom skulle den offentliga samfinansieringen av arenan, högst sannolikt snedvrida eller åtminstone hota att snedvrida, konkurrensen och det kan inte uteslutas att konkurrensen och handeln mellan medlemsstaterna skulle påverkas. Kommissionen uttryckte också tvivel om huruvida det föreslagna projektet i detta skede kan anses vara förenligt med artikel 107.3 c i fördraget på alla tre nivåerna av möjligt stöd (stöd till uppförande, drift respektive utnyttjande) på det sätt som redovisas ovan.

3. **SYNPUNKTER FRÅN BERÖRDA PARTER**

(24) Sedan det formella granskningsförfarandet inletts inkom synpunkter först från Miljöpartiet, ett av oppositionspartierna i Uppsala kommun som generellt uttrycker sitt ogillande av projektet som partiet anser främst gynnar privata företag.

4. **SVERIGES SYNPUNKTER**

(25) Sverige har i meddelandet utgått ifrån att statligt stöd förekommer, eftersom man medger att den extra arenakapaciteten inte kommer att tillhandahållas av marknadskrafterna, och menar att det bör anses som förenligt med artikel 107.3 c i fördraget. Sverige hävdar att särskilt de nedan diskuterade förhållandena bör beaktas.

(26) Arenan uppfyller ett klart definierat mål av gemensamt intresse med tanke på dess multifunktionella karaktär och den nuvarande bristen på adekvata och moderniserade anläggningar för indrotts- och kulturevenemang i Uppsala. Kommunen kommer att fullgöra sitt ansvar visavi allmänheten genom att möjliggöra projektet med en ny arena ([15]). Det tillgängliga alternativet att investera i den befintliga infrastrukturen Gränby ishallar skulle bli dyrare och ändå inte täcka hela kapacitetsbristen.

(27) Det föreligger ett marknadsmisslyckande, eftersom den nya kapaciteten inte skulle erbjudas utan stöd. Den

([15]) Enligt undersökningar finns det för närvarande 30 % kapacitetsbrist med avseende på den typ av idrotts- och kulturevenemang som arenan skulle klara av.

svenska idrottssektorn bygger, till skillnad från situationen i vissa andra medlemsstater, i stor utsträckning på ideella insatser och den är beroende av offentligt ekonomiskt stöd.

(28) Den offentliga medfinansieringen, som uppgår till 23 % av projektets totala budget, är begränsad till vad som är absolut nödvändigt och proportionerligt för att förverkliga projektet, eftersom den är inriktad på finansieringsbristen, dvs. finansiering som inte kan erhållas på marknaden. Genom att investera de medel som saknas möjliggör kommunen projektet, eftersom ingen annan marknadsaktör är villig att bidra med 150 miljoner kronor (16,5 miljoner euro). Det arrendavtal som kommunen kommer att teckna för 20 % av arenans kapacitet kommer inte att ge operatören någon fördel jämfört med rådande marknadsvillkor, och anläggningen kommer att arrenderas ut till fastighetsbolaget på villkor som är jämförbara med villkoren för andra företag som av kommunen arrenderar mark avsedd för idrottsändamål. Sverige har vidare förklarat att det föreligger ett behov av en arena, dvs. att den nödvändiga extrakapaciteten inte kan tillgodoses av privata aktörer eller genom utnyttjande av befintliga arenor i Uppsala eller utbyggnad av dessa.

(29) För att ytterligare garantera stödets proportionalitet erhåller kommunen förköpsrätt, som enligt försiktiga beräkningar värderas till 174 miljoner kronor (19,6 miljoner euro) ([16]). Förköpsrätten kan inte betraktas som överkompensation, eftersom kommunen får den i utbyte mot sitt bidrag som är värt mer än förköpsrätten.

(30) Sverige har vidare också beskrivit användningen av arenan och allmänhetens tillträde till den, vilket innebär att den står öppen för allmänheten omkring 90 % av den tillgängliga tiden och att användningen av arenan kommer att säkerställas på ett icke-diskriminerande sätt utan att vissa företag gynnas samt på marknadsmässiga villkor.

(31) Påverkan på konkurrensen och handeln mellan medlemsstaterna, om den alls blir verklighet, är begränsad eftersom den ekonomiska verksamheten huvudsakligen är lokal. Dessutom har de privata organen inom kommunen olika profil och kan inte anses konkurrera om samma publik som arenan.

5. BEDÖMNING AV STÖDET

5.1. Förekomst av statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 i fördraget

(32) Enligt artikel 107.1 i EUF-fördraget är ”stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, oförenligt med den inre marknaden i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna”.

(33) För att kunna betraktas som statligt stöd måste det anmälda projektet uppfylla följande kumulativa villkor: För det första måste stödet beviljas med hjälp av offentliga medel. För det andra ska det ge företag en ekonomisk fördel. För det tredje måste denna fördel vara selektiv och den ska snedvrida eller hota att snedvrida konkurrensen. För det fjärde måste åtgärden påverka handeln inom gemenskapen.

(34) Vad gäller kravet att åtgärden ska beviljas med hjälp av offentliga medel och att dessa kan hänföras till staten, är detta kriterium tydligt uppfyllt i detta fall eftersom Uppsala kommun själv kommer att bidra med ett direktstöd genom att betala hyra för nyttjandet av arenan och tillhandahålla den mark där arenan kommer att uppföras. Kommuner, exempelvis Uppsala, är myndigheter och en del av staten och deras medel kan därmed tillskrivas staten.

(35) Kommunens finansiering av uppförandet av arenan kan utgöra stöd om det leder till en selektiv fördel för vissa ekonomiska verksamheter. I detta sammanhang utgör finansiering av uppförandet av infrastruktur för kommersiell verksamhet statligt stöd enligt domstolens dom i målet rörande Leipzigs/Halles flygplats ([17]), om alla krav i artikel 107.1 i fördraget är uppfyllda. Enligt revisionsrättens bedömning måste den ekonomiska karaktär som utmärker den avsedda användningen av infrastrukturen vara vägledande för att fastställa konstruktionens typ. I detta fall kommer arenan att användas för att tillhandahålla tjänster på marknaden för en ekonomisk verksamhet. Följaktligen måste det bedömas huruvida det förekommer statligt stöd till de olika aktörer som är involverade i projektet.

Uppförandet av arenan

(36) Sverige har meddelat att kommunen ursprungligen hade hoppats att privata investerare skulle finansiera genomförandet av arenan, men det har visat sig omöjligt att genomföra projektet utan offentlig finansiering. Följaktligen innebär stödet på 150 miljoner kronor till uppförandet av arenan en ekonomisk fördel för ägaren, fastighetsbolaget, eftersom det är nödvändigt för att uppföra arenan som inte skulle ha byggts på marknadsvillkor. Eftersom de berörda medlen tveklöst är statliga och beslutet att bevilja stödet kan hänföras till kommunen, är övriga kriterier för statligt stöd uppfyllda. Se den nedanstående undersökningen av snedvridningen av konkurrensen och påverkan på handeln mellan medlemsstaterna och konstaterandet att stödet därmed utgör statligt stöd till fastighetsbolaget.

([16]) I en negativ beräkning värderas förköpsrätten till 128 miljoner kronor (15 miljoner euro), vilket skulle innebära att kommunala bidragets nettonuvärde uppgick till 22 miljoner kronor (2,6 miljoner euro).

([17]) Dom av 19 december 2012 i mål C-288/11, *Mitteldeutsche Flughafen AG och Flughafen Leipzig/Halle GmbH mot kommissionen.*

(37) Vad gäller tomträttsavtalet, har Sverige tillhandahållit underlag om jämförbara hyresnivåer för andra idrottsanläggningar i Uppsala ([18]). Därför kan det inte påvisas att avtalsvillkoren skulle innehålla ytterligare stöd till fastighetsbolaget.

Driften av arenan

(38) Arenan kommer att drivas av evenemangsbolaget, som hyr arenan av fastighetsbolaget. Både fastighetsbolaget och evenemangsbolaget kommer att vara privata företag. Under förfarandet har Sverige vidare klargjort villkoren för valet av fastighetsbolaget och evenemangsbolaget, liksom de primära villkoren i hyresavtalet mellan fastighetsbolaget och evenemangsbolaget ([19]). I fråga om valet av fastighetsbolag kommer kommunen att ansvara för att godkänna och besluta om vilka kandidater som väljs ut för att bilda fastighetsbolaget. Kommunen kommer emellertid inte att vara delaktig i fastighetsbolagets kommersiella verksamhet. Fastighetsbolaget kommer att välja ut evenemangsbolaget, som kommer att vara ett privat företag utan koppling till fastighetsbolaget.

(39) Vad gäller den arrendeavgift som evenemangsbolaget har att betala fastighetsbolaget, kommer den enligt Sverige att bestå av följande delar: i) en fast hyra som motsvarar den hyra som kommunen betalar evenemangsbolaget för att arrendera 20 % av arenans kapacitet, ii) en fast avgift som motsvarar betalningen från en sponsor som under en period får ge namn åt arenan, iii) en fast hyra, som grundar sig på de faktiska omkostnaderna och som täcker driftskostnader och avskrivning av utrustning, och iv) en rörlig hyresavgift som motsvarar en procentuell andel av evenemangsbolagets nettoomsättning, med en lägstanivå som fastställs gemensamt av parterna. Med andra ord kommer arrendeavgiften att – utöver en viss lägstanivå som följer av ovanstående villkor – fastställas fritt av de två privata företagen. Sverige har också klargjort att kommunen inte har rätt att delta direkt i fastighetsbolagets och evenemangsbolagets förhandlingar om arrendeavtalet och att den inte på något sätt kommer att påverka de kommersiella villkor som beslutas gemensamt av de två oberoende, privata företagen.

(40) Hyresavtalet mellan kommunen och evenemangsbolaget om nyttjandet av 20 % av arenans totala kapacitet ska löpa i 25 år med en hyra på 15 miljoner kronor om året (1,7 miljoner euro). Sverige har förklarat att i) kommunen kommer att betala en timavgift som är 40–50 % lägre än den hyra som evenemangsbolaget betalar fastighetsbolaget för nyttjandet av arenan, (ii) att skillnaden mellan den hyra som kommunen och evenemangsbolaget betalar kommer att höjas med tiden, och iii) att evenemangsbolaget kommer att ta ut marknadsmässig hyra av andra användare.

(41) Även om dessa åtgärder minimerar evenemangsbolagets fördelar till det minimum som är nödvändigt för att garantera en fungerande infrastruktur, är det inte möjligt att utesluta en fördel för det företag som driver den nya arenan på marknaden för sådana anläggningar. Med tanke på att detta stöd skulle vara förenligt med den inre marknaden, vilket också framgår nedan, är det ännu inte nödvändigt att dra några definitiva slutsatser om förekomsten av stöd.

Nyttjandet av arenan

(42) Som framgår av ovanstående är evenemangsbolaget ett privat företag. Evenemangsbolaget ska säkerställa att arenan hålls tillgänglig för allmänheten på marknadsmässiga villkor och för alla likvärdiga villkor. Omkring 90 % av dessa evenemang kommer att vara öppna för allmänheten, om än på varierande avgiftsnivåer, och inte mindre än 95 % av kommunens hyrda tid kommer att användas till skol- och elevidrott, ideella föreningar och fritidsidrott för allmänheten, vilket motsvarar omkring 60 timmar per vecka. Arenan är med andra ord multifunktionell och öppen för alla utan något företag som huvudanvändare.

(43) I detta avseende kommer kommunen att vara en viktig kund och arenan kommer i stor utsträckning att användas av de lokala ishockey- och basketlagen, som kommer att ha arenan som sin hemarena. Både ishockey- och basketlagen är främst verksamma på amatörnivå, och ishockeyklubbens bästa lag spelar i allsvenskan.

(44) Uthyrningen av arenan kan ta formen av ett stöd till användarna, om dessa kan betraktas som företag i den mening som avses i artikel 107 i fördraget och om hyran de betalar understiger marknadshyran för nyttjande av jämförbar infrastruktur under normala marknadsförhållanden. Icke yrkesmässiga användare kan inte betecknas som företag i den mening som avses i artikel 107 i fördraget. Dessutom har Sverige gått i god för att en marknadsorienterad avgift tillämpas. I brist på närmare klargöranden om hur avgiften kommer att beräknas, kan en fördel emellertid inte helt uteslutas.

Påverkan på konkurrensen och handeln mellan medlemsstater

(45) Även om större delen av verksamheten i arenan kommer att vara av lokal karaktär, kommer arenan också att ha

([18]) Ett exempel på ett jämförbar tomträttsavtal har lämnats avseende tennisbanor i Gränby, för vilka hyran är 52 000 kronor om året.
([19]) Se tillägget till avsiktsförklaring av den 29 juni 2012.

kapacitet att hysa stora internationella evenemang, och därigenom kan en påverkan av konkurrensen och handeln mellan medlemsstaterna inte uteslutas. Enligt kommunen är det dock mycket osannolikt att mer än några få, om ens några, av de evenemang som kommer att äga rum på arenan kommer att vara så intressanta för personer som bor i grannländerna att de därför skulle vara villiga att resa ända till Uppsala. Därmed vore det också osannolikt att evenemang som äger rum på arenan skulle konkurrera med arenor i närliggande länder.

(46) I sitt beslut om Ahoy-anläggningen i Nederländerna förklarade tribunalen att det inte fanns någon anledning att begränsa marknaden för nyttjandet av denna typ av lokaler till den medlemsstatens territorium ([20]). Liksom i beslutet om att inleda förfarandet anser kommissionen därför att stöd till arenan har potential att påverka konkurrensen och handeln mellan medlemsstaterna.

5.2. **Förenlighet**

(47) Sverige hävdar att om åtgärden befinns utgöra statligt stöd, bör det förklaras förenligt enligt artikel 107.3 c i fördraget. För att en föreslagen åtgärd ska anses förenlig med den inre marknaden enligt dessa undantag, ska kommissionen ha granskat om den har ett politiskt mål av gemensamt intresse, samt om den är nödvändig och proportionell och inte ger upphov till en otillbörlig snedvridning av konkurrensen.

(48) När det gäller att uppnå ett politiskt mål av gemensamt intresse, noteras att uppförandet av lokaler för idrott och andra offentliga evenemang samt stöd till olika typer av verksamhet som är till nytta för den breda allmänheten kan betraktas som ett statligt ansvar, i synnerhet mot bakgrund av Amsterdamfördragets förklaring om idrott och artikel 165 i fördraget: ”Unionen ska bidra till att främja europeiska idrottsfrågor och ska då beakta idrottens specifika karaktär, dess strukturer som bygger på frivilliga insatser samt dess sociala och pedagogiska funktion.”

(49) Då arenan garanterar tillträde för allmänheten och utövande av idrott och kultur, samt med tanke på arenans multifunktionella karaktär och bristen på kapacitet och adekvata och moderniserade anläggningar för idrotts- och kulturevenemang i Uppsala, kommer kommunen att fullgöra sitt ansvar gentemot allmänheten genom att möjliggöra arenan. Förverkligandet av arenan måste därför anses uppfylla politiska mål av gemensamt intresse.

([20]) Mål T-90/09 Mojo Concerts BV och Amsterdam Music Dome Exploitatie BV mot Europeiska kommissionen, tribunalens beslut av den 26.1.2012, punkt 45.

(50) Vad gäller frågan om den föreslagna åtgärdens nödvändighet och proportionalitet, har Sverige visat att det behövs ytterligare arenakapacitet. Endast 70 % av behovet av idrottsanläggningar i Uppsala är uppfyllt, ([21]) men eftersom Uppsalas befolkning ökar i relativt snabb takt, finns det ett starkt och angeläget behov av ytterligare arenakapacitet i Uppsala. Sverige har vidare förklarat att behovet av arenan inte kan fyllas av enbart privata aktörer. Ett av skälen är den svenska idrottsrörelsens särdrag, bland annat att den inte har några vinstsyften, att den bygger på frivilligt ledarskap och arbete och att den är beroende av offentligt ekonomiskt stöd. Sverige har vidare förklarat att de befintliga arenorna heller inte lämpar sig för vissa typer av evenemang, som exempelvis större idrotts- eller kulturevenemang, och att de privatägda anläggningarna vanligen endast arrangerar mindre evenemang. Den befintliga anläggningarna är omoderna och uppfyller inte längre de krav som allmänheten i dag ställer. Gränby ishallar byggdes 1974. Om de skulle uppgraderas till dagens standard, skulle det enligt de svenska myndigheterna krävas så stora förändringar att det i praktiken skulle kräva att en helt ny arena uppfördes och den plats där den är belägen är för liten för det. Exempelvis skulle den angränsande bandyanläggningen påverkas, och ett annat problem med platsen är att den inte kan hantera transport, evakuering och säkerheten för besökare och spelare samtidigt som annan verksamhet pågår i andra närliggande anläggningar.

(51) Dessutom kommer befintliga arenor, också Gränby ishallar att användas, även om den nya arenan uppförs. Den nya multifunktionella arenan kommer att användas till stora idrotts- och kulturevenemang som för närvarande inte kan anordnas i Uppsala och som ett komplement till befintliga arenor, samtidigt som dessa arenor också fortsättningsvis kommer att fungera på ungefär samma sätt som i dag. Tack vare den nya arenan kommer större idrottsevenemang som nu äger rum i Gränby ishallar, exempelvis ishockeymatcher i allsvenskan att kunna förflyttas till lämpligare lokaler i den nya arenan med högre kapacitet. Det förväntas att ungefär 60 % av ishockeyn stegvis kommer att flyttas från Gränby ishallar till den nya arenan, vilket kommer att frigöra omkring 3 045 timmar om året i Gränby ishallar för skol- och elevidrott samt fritidsidrott för allmänheten.

(52) Det finns inte heller några genomförbara alternativ till att uppföra en ny arena. Att bibehålla den befintliga arenan Gränby ishallar utan att utvidga kapaciteten, skulle inte vara ett realistiskt alternativ till arenan, eftersom det inte skulle tillfredsställa behovet av ny kapacitet. Att utöka kapaciteten i Gränby ishallar skulle inte tillgodose behovet av anläggningar för genomförande av större evenemang. När den nya arenan uppförts kommer de befintliga arenorna, bl.a. Gränby ishallar, fortfarande att kräva reparationer och behöva rustas upp.

([21]) Uppgifter hämtade från genomförda undersökningar, se även fotnot 7.

(53) Även om andra arenor finns, både i området och i närliggande städer och länder, anser kommissionen att Sverige har visat att behovet av ytterligare kapacitet i Uppsala inte kan uppfyllas enbart genom expansion av befintliga arenor i Uppsala. Den nya arenan kommer att bli ett komplement, som garanterar en effektiv användning av arenakapaciteten i Uppsala, snarare än ett substitut för de befintliga arenorna, särskilt Gränby ishallar. Dessutom kommer den att kunna ta emot större idrotts- och kulturevenemang som nu saknar lämpliga mötesplatser i Uppsala.

(54) Sverige har också förklarat att om kommunen inte hade engagerat sig i projektet, skulle de privata aktörerna ha valt en annan arena med starkare fokus på kommersiell verksamhet till förfång för idrottsverksamhet och allmänheten generellt sett. Enligt Sverige har diskussioner med banker och privata investerare visat att de inte är beredda att täcka hela den finansiella risk som projektet innebär. Finansieringen av den totala investeringskostnaden på 650 miljoner kronor (eller 72 miljoner euro) är indelad i tre delar: lån, direkta privata investeringar och kommunala investeringar. För att kunna garantera tillräcklig soliditet i företaget, får den del som finansieras genom lån inte vara alltför stor och resten ska finansieras direkt av privata investerare. Till följd av projektets struktur och den risk respektive avkastning som det innebär, är privata investerare endast villiga att investera omkring 75–100 miljoner kronor (eller 8–11 miljoner euro), med 150 miljoner svenska kronor (16,5 miljoner euro) som ska finansieras av kommunen. Genom en sådan kommunal investering kommer den ursprungliga soliditeten att överstiga 35 % och överstiga 30 % för hela projektet ([22]). Beloppet 150 miljoner kronor (16,5 miljoner euro) motsvarar också omkring 23 % av den totala nominella investeringen. Alla privata avsiktsförklaringar från banker och privata investerare är beroende av att kommunen investerar 150 miljoner kronor (16,5 miljoner euro). En investering av ett sådant belopp från kommunen är alltså nödvändig för att förverkliga projektet och för att uppnå de fördelar för allmänheten som följer därav. Därmed är det bevisat att kommunens åtagande avseende projektet är avgörande. Offentlig medfinansiering av arenan är också nödvändig, eftersom det inte kommer att finnas tillräckligt med medel för att finansiera projektet utan kommunens bidrag. Mot bakgrund av ovanstående garanteras också att det kommunala bidraget inskränker sig till vad som är absolut nödvändigt.

(55) I utbyte mot sitt bidrag får kommunen en förköpsrätt till arenan som enligt försiktiga beräkningar värderas till 128 miljoner kronor (15 miljoner euro), vilket innebär att det kommunala kapitaltillskottets nettovärde är högst 22 miljoner kronor (2,6 miljoner euro) enligt en försiktig beräkning. Enligt kommunens uppskattning är värdet av förköpsrätten däremot med största sannolikhet högre än investeringskostnaderna.

(56) Under alla omständigheter garanterar både urvalet av operatör och dennes avtal med fastighetsbolaget, tillsammans med övriga anförda skäl, att nödvändighets- och proportionalitetskraven uppfylls.

(57) Vad gäller kommunens nyttjande av arenan – 20 % av det totala möjliga nyttjandet av arenan på 3 285 timmar om året – går Sverige i god för att inte mindre än 95 % av kommunens hyrda tid kommer att användas till skol- och elevidrott, ideella föreningar och fritidsidrott för allmänheten motsvarande omkring 3 121 timmar om året, vilket är lika med ungefär 60 timmar i veckan. När det gäller allmänhetens möjligheter att få tillträde, kommer den nya arenan inte bara att innebära 3 285 timmars extra kapacitet tack vare kommunens hyresavtal för den nya arenan, utan också leda till 3 045 lediga timmar om året i Gränby ishallar (se skäl 51).

(58) Följaktligen kommer den nya arenan att både komplettera befintliga arenor med extra kapacitet och öka antalet typer av idrotts- och kulturevenemang som kan anordnas i Uppsala, och bli en stor tillgång för både amatöridrotten och allmänheten i Uppsala. Stödet måste således betraktas som väl avpassat och den offentliga medfinansieringen som motiverad.

(59) Med tanke på arenans placering och att det mesta av den verksamhet som kommer att bedrivas där är av lokal karaktär, kommer effekterna på konkurrensen och handeln mellan medlemsstaterna att bli begränsade, även om de, som framgår ovan, inte helt kan uteslutas.

(60) Ovanstående argumentation visar att kommunens inblandning i arenaprojekt är både nödvändig och proportionerlig, att den inte ger upphov till någon otillbörlig snedvridning av konkurrensen samt att ett eventuellt stöd till evenemangsbolaget och användarna också skulle vara förenligt med den inre marknaden.

(61) Eftersom projektet fortfarande befinner sig i fas 1 i avvaktan på kommissionens godkännande, är det endast efter ett sådant godkännande som projektet kommer att utvecklas och fastighetsbolaget och evenemangsbolaget kommer att bildas. Sverige har åtagit sig att

([22]) Beräkningar utförda av Copenhagen Economics av hur fastighetsbolagets soliditet beror på kommunens inledande investering. Sverige har också förklarat att bankerna i allmänhet är tveksamma till att låna ut medel till projekt med lägre soliditet än 30 %.

i) avsiktsförklaringen och tillägget till avsiktsförklaring mellan kommunen och Uppsala Arena AB ska genomföras ([23]),

ii) minst 95 % av kommunens hyrda tid i arenan ska användas till skol- och elevidrott, ideella föreningar, fritidsaktiviteter och idrott för allmänheten,

iii) lämna in relevanta avtal som ingås till följd av avsiktsförklaringen till kommissionen (avtalet mellan kommunen och fastighetsbolaget, avtalet mellan fastighetsbolaget och evenemangsbolaget samt leasingavtalet mellan kommunen och evenemangsbolaget), och

iv) till kommissionen lämna in en årsrapport om genomförandet av stödåtgärden, särskilt med avseende på punkt 2 ovan för perioden fram till 2020 års utgång.

6. **SLUTSATS**

(62) Kommunens bidrag till uppförandet av arenan utgör ett statligt stöd till fastighetsbolaget, och möjligen till evenemangsbolaget och användarna av arenan. Den offentliga medfinansieringen av Uppsalaarenan har visat sig vara både nödvändig och proportionerlig för att förverkliga projektet, samt också vara tillräckligt öppen för alla på ett icke-diskriminerande sätt utan att några specifika företag gynnas. Resultatet av avvägningstestet är positivt.

(63) Kommissionen konstaterar därför att projektet Uppsala arena är förenligt med den inre marknaden i enlighet med artikel 107.3 c i fördraget.

(64) Kommissionen uppmärksammar att Sverige har gjort ett språkligt undantag och godtar att beslut kommer att fattas på engelska som det giltiga språket.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Den åtgärd som Sverige planerar att genomföra till förmån för Uppsalaarenan, som uppgår till 150 miljoner kronor, är förenlig med den inre marknaden enligt artikel 107.3 c i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Genomförandet av åtgärden, som uppgår till 150 miljoner kronor, godkänns följaktligen.

Artikel 2

Detta beslut riktar sig till Konungariket Sverige.

Utfärdat i Bryssel den 2 maj 2013.

På kommissionens vägnar

Joaquín ALMUNIA

Vice ordförande

([23]) Den har lämnats in till kommissionen av Sverige som tillägg 6 till anmälan och kompletterats genom tillägg 1 till det underlag som lämnades in den 29 juni 2012.